Een onverwachte dankdag voor Zacheüs

Schriftlezing: Lukas 19:1-10

Tekst: Lukas 19:8

Zingen:
Ps. 138:1
Ps. 50:5
Ps. 119:34 en 52
Lofzang van Zacharias:4
Ps. 118:7

Het Woord van God dat deze avond tot ons komt, kunt u vinden in Lukas 19, in het bijzonder het achtste vers. Lukas 19 vers 8, waar wij het Woord van God als volgt lezen:

En Zacheüs stond, en zeide tot den Heere: Zie, de helft van mijn goederen, Heere, geef ik den armen; en indien ik iemand iets door bedrog ontvreemd heb, dat geef ik vierdubbel weder.

Geliefde gemeente, wij komen vanavond vanuit het Woord van God in aanraking met een dubbel wonder. En wat is dat dubbele wonder, wat ons hoop en verwachting mag geven in de donkere tijden waarin wij leven? Wel, dat Christus door Jericho ging om daar zondaren zalig te maken. En met die ene zin die ik nu uitspreek, spreek ik gelijk van het dubbele wonder.

Ja, het is een groot wonder dat de Heere Jezus door Jericho ging. Want dat staat in vers 1: *En Jezus, ingekomen zijnde, ging door Jericho.* Waarom is dat een wonder? Jericho mocht er helemaal niet zijn. Over die stad lag een vloek. Hoe weet ik dat? Ja, dat zegt Gods Woord.

Eeuwen geleden heeft de Heere God dat bekendgemaakt aan Jozua, toen hij op het punt stond om met het volk Israël het beloofde land binnen te trekken. En Jericho was de eerste stad die veroverd werd, als door een groot wonder. We weten dat de stad Jericho de Heere toekwam en dat de Heere en gezegd heeft en aan Jozua bekendgemaakt heeft, u kunt dat vinden in Jozua 6 vers 26: *Vervloekt zij die man voor het aangezicht des HEEREN, die zich opmaken en deze stad Jericho bouwen zal; dat hij haar grondvest op zijn eerstgeborenen zoon, en haar poorten stelle op zijn jongsten zoon!*

Dus nadat de muren van de stad Jericho door de kracht van de Heere gevallen zijn, heeft de Heere duidelijk gemaakt: deze stad mag niet meer herbouwd worden. En degene die dat toch gaat doen, zal twee dingen meemaken. Als hij het fundament gaat leggen van deze stad, zal zijn oudste zoon sterven. En als hij de stad opgebouwd heeft, om de laatste poort op te hangen, zal zijn jongste zoon sterven. Dat had de Heere gesproken.

En wat lees ik nu in 1 Koningen 16 vers 34? *In zijn dagen bouwde Hiël, de Betheliet, Jericho; op Abiram, zijn eerstgeborenen zoon, heeft hij haar gegrondvest, en op Segub, zijn jongsten zoon, heeft hij haar poorten gesteld, naar het woord des HEEREN, dat Hij door den dienst van Jozua, den zoon van Nun, gesproken had.*

Dus de stad Jericho is op een bepaald moment door een zekere persoon met de naam Hiël herbouwd, tegen Gods gebod in. En hij heeft het geweten, want die twee zonen zijn gestorven, zoals de Heere indertijd aan Jozua bekendgemaakt had. En nu het wonder: door die stad, die er helemaal niet mocht

zijn, waarvan de inwoners grote zonden deden, waaronder Zacheüs, gaat nochtans de Heere naar binnen.

Zul je nooit verkeerde gedachten van de Heere hebben? Al mocht die stad er niet zijn, Hij ging er toch doorheen. Waarom? Om het liefste werk te doen waarmee Hij op de aarde gekomen was: zondaren zalig te maken. En als Hij dan aan het begin van de stad Bartimeüs heeft zalig gemaakt, gaat Hij de stad in om daar een diepgevallen zondaar ook zalig te maken. En zijn naam is Zacheüs. Een dubbel wonder.

En waar liep dat wonder nou op uit in het leven van Zacheüs? Op een onverwachte dankdag. Heb je er ook om gevraagd? Zit je daarom deze avond in de grote stad Rotterdam hier in de kerk onder de bediening van het Woord?

We schrijven als thema boven de prediking: **Een onverwachte dankdag voor Zacheüs**. We staan stil bij drie gedachten:

1. Zijn diepe verlorenheid
2. Zijn onverklaarbare zoektocht
3. Zijn zalige dankbaarheid

1. Zijn diepe verlorenheid

Ja gemeente, Zacheüs was een verloren zondaar voordat hij door Christus geroepen werd tot zaligheid. Deze Zacheüs, om een andere plaats uit Gods Woord maar te gebruiken, lag met heel de wereld verdoemelijk voor God. Hij lag door eigen schuld echt verloren. En het is de Heere Jezus Christus Die dat aan het einde van deze perikoop zo heel duidelijk onder woorden brengt, in het tiende vers, waar Hij zegt: *Want de Zoon des mensen is gekomen*, ook in Jericho gekomen, *om te zoeken en zalig te maken, dat verloren was.*

En dat slaat hier in vers 10 in het bijzonder op Zacheüs. Zacheüs was verloren. Hij ging niet een keer verloren, maar hij lag al verloren. En dat geldt elk mens zoals we op de wereld komen. Wat betekent dat eigenlijk, als de Heere Jezus dat woordje ‘verloren’ op Zijn lippen neemt?

Dat is iemand die ten dode is opgeschreven. Dat is een mensenkind die in de allerdiepste ellende terechtgekomen is. Dat is een zondaar die maar één ding verdiend heeft, en dat is dat de Heere die zondaar zou wegwerpen in de eeuwige rampzaligheid. Dat is verloren liggen. In vers 7 wordt Zacheüs in zijn verlorenheid heel krachtig omschreven als een zondige man. En het woordje ‘zondige’ dat daar gebruikt wordt, betekent: Zacheüs was werkelijk verknocht aan de zonde. Hij deed niet meer wat recht was in de ogen van de Heere. En hij deed ook niet wat de Heere in Zijn heilige wet van hem eiste. Zacheüs was, net zoals alle mensen, dat zijn ook u, jij en ik, een doelmisser. Hij stond daarmee buiten de gemeenschap met God. Hij had geen deel aan de zaligheid die in God te vinden is. Hij was met recht een verloren zondaar.

Wie is dat nog in ons midden? Ga eens eerlijk met je hart om. Laat de Heere eens zien in je hart. Als je onbekeerd bent, als je onverzoend bent, lig je nog verloren. Iets ergers is niet denkbaar. En het moet verkondigd blijven worden, opdat het moment in je leven aanbreekt dat je het gaat geloven dat het zo is, onbekeerde zondaar. En ik ga het nog een keer zeggen namens mijn Zender: onbekeerde zondaar, u ligt verloren. En straks hoop ik dat het wonder gaat schitteren: u kunt behouden worden.

Zacheüs lag verloren. En hoe kwam dat openbaar in zijn leven? Om daarachter te komen, gaan we eerst eens wat nader kennismaken met Zacheüs, die wij eigenlijk alleen maar kennen als de kleine man in de vijgenboom. Ja, hij was ook nog een tollenaar, een overste van de tollenaars.

Maar eerst eens even zijn naam. Zacheüs, die naam heeft een Hebreeuwse oorsprong, maar die is vergriekst. Oorspronkelijk in het Hebreeuws heette Zacheüs Zakkai. En dat heeft een prachtige betekenis, die naam. Dat betekent: de reine, de zuivere, de schone. Mogelijk was dat de wens van zijn ouders geweest, dat dit jongetje, toen hij geboren werd, zo openbaar mocht komen door Gods genade als een reine, een schone, een zuivere. En dat is ten diepste een kind des Heeren die in het bloed van Christus gereinigd is. Maar uit het feit dat zijn naam vergriekst is van Zakkai naar Zacheüs, zo zeggen verschillende verklaarders, kan dat een aanwijzing zijn dat Zacheüs gebroken heeft met de godsdienstige opvoeding die zijn ouders hem gegeven hebben.

En als we daarbij dan ook nog eens zien dat hij een tollenaar geworden is, en nota bene de overste van de tollenaars, en dat hij zo graag in dienst wilde staan van de Romeinse overheid, is het wel te denken dat die verklaarders gelijk hebben gehad. Door het vergrieksen van zijn naam wilde hij leven als de Romeinen, als de Grieken. En toen heeft hij gesolliciteerd en is hij overste van de tollenaars geworden.

Zijn werkterrein lag in de omgeving van Jericho, een ideale plek waar verschillende handelswegen samenkwamen. Daar heeft hij zijn huis laten bouwen, daar heeft hij een tolhuis laten neerzetten. En daar ging hij aan het werk om maar één ding te doen: carrière maken, geld verdienen, zoveel mogelijk. En hij diende daar met volle teugen de mammon. En toen hij deze weg was ingeslagen, was er niks meer te bespeuren van die prachtige betekenis van zijn naam: de reine, de zuivere, de schone. Ik las bij een oudvader zo treffend: *Tot nog toe was zijn hart onrein en onrechtvaardig geweest. Hij had tot aan zijn bekering wel de naam van reine, maar niet de daad.* Hij had beter met David zijn knieën kunnen buigen en kunnen bidden: *Ontzondig mij met hysop, en ik zal rein zijn.*

Maar nee, dat kwam niet openbaar in het leven van Zacheüs. Wat dan wel? We kunnen het opmaken uit onze tekst, het achtste vers. En straks zullen we horen hoe hij oprecht mocht belijden hoe hij aan zijn rijkdom gekomen is: door bedrog ontvreemd. En dan gebruikt Zacheüs in de Griekse taal van onze tekst een woord dat algemeen gebruikt werd in zijn dagen om zondaren te typeren die in de grootste zonden tegen het achtste gebod gevallen waren. Dat waren sycofanten. Zo werden ze genoemd, vanuit het Grieks een beetje letterlijk overgezet. En dat woord betekent: een valse dief, een afperser, een rover die ook dikwijls geweld gebruikte om aan zijn geld te komen.

En dat waren de meeste tollenaars in die dagen. Daarom worden ze in Gods Woord ook dikwijls als in één adem genoemd met zondaren: tollenaars en zondaren. Ze vroegen veel meer tol dan er in de Romeinse wetgeving vastgelegd was, en dat voor hun eigen rijkdom. En die tol die ze afpersten, die persten ze af van iedereen, ook wat ze daarbovenop deden. Of je nu rijk was of arm, of je nu tot het volk Israël behoorde of een vreemdeling, die tollenaars, ook Zacheüs, vroegen veel meer dan nodig was, voor hun eigen rijkdom. Terwijl de Heere dat zo duidelijk verboden had in Zijn wet. Want ik lees in Leviticus 25 vers 35 en 36: *En als uw broeder zal verarmd zijn, en zijn hand bij u wankelen zal, zo zult gij hem vasthouden, zelfs een vreemdeling en bijwoner, opdat hij bij u leve. Gij zult geen woeker noch overwinst van hem nemen; maar gij zult vrezen voor uw God, opdat uw broeder bij u leve.*

Maar Zacheüs gehoorzaamde dit gebod van de Heere niet. Hij was zeer diep gevallen in de grootste zonden tegen het achtste gebod. En hij zag het niet. En hij geloofde het niet. En hij bleef in zijn zonden voortleven en werd met de dag rijker. Hij dacht aan geen ding gebrek te hebben. Reken maar dat hij een heel prachtig huis had gebouwd, met de prachtigste materialen en de duurste meubelen. En elke dag leefde deze Zacheüs overdadig. Dure kleding kocht hij en hij meende zo rijk te zijn.

En het ernstige woord dat Christus later zal uitspreken in het boek Openbaring over de gemeente van Laodicea, verstond deze Zacheüs totaal niet: *Want gij zegt: Ik ben rijk, en verrijkt geworden, en heb geens dings gebrek; en gij weet niet, dat gij zijt ellendig, en jammerlijk, en arm, en blind, en naakt.*

Nou gemeente, zou zo'n mensenkind als Zacheüs dankdag kunnen houden? Dat is onmogelijk. Maar wij houden wel dankdag, al jaren in november. En wij zien dan terug op de tijd die achter ons ligt en denken en overdenken en spreken met elkaar over datgene wat de Heere in de achterliggende tijd allemaal gegeven heeft. En wij mogen belijden dat het ons aan niets ontbroken heeft. We hebben ook ons werk mogen doen, op school of thuis of buitenshuis of waar dan ook. En dan mag op een dag als dankdag, waarin het niet alleen gaat om dankdag voor gewas, maar ook dankdag voor arbeid, wel eens de vraag gesteld worden: hoe hebben we nu in de achterliggende periode ons dagelijkse werk gedaan? En hebben we er wel eens bij stilgestaan dat je in het dagelijkse werk, wat ook een soort gewoonte kan worden, wat een bepaald ritme kan worden, ook kunt zondigen?

O ja, het is een zegen dat we dagelijks mogen werken. En de Heere geeft dat. Maar mogen we in ons dagelijkse werk de Heere ook in alles gehoorzaam zijn zonder tegenspreken? Hoe zegt de catechismus het ook alweer? *Opdat alzo een iegelijk zijn ambt en beroep zo gewilliglijk en getrouwelijk moge bedienen en uitvoeren, als de engelen in den hemel doen.* Als dat werkelijk gaat leven in je hart, nee, dan lopen we de kantjes er niet van af. Dan laten we een collega niet harder draven dan onszelf. En dan doen we ook in ons werk ons uiterste best. Dan willen we ook niets liever dan eerlijk en trouw ons werk doen. Dan sta je ook in liefde te midden van je collega's en wil je het met al je collega's goed houden. En ga je ook leren dat je de ander uitnemender acht dan jezelf. En dan ga je ook leren om je werk niet al mopperend en zuchtend te doen. En als dat zo door genade je leven mag zijn, dan mag je ook op dankdag dankdag voor arbeid houden, om zo terug te kijken.

Maar als dat niet zo is en je ontdekt ook in je dagelijkse werk dingen die eigenlijk niet kunnen, dan zijn we toch eigenlijk niet beter dan Zacheüs, die ons in zijn onbekeerde staat voorkomt als een man die niet trouw en niet eerlijk zijn werk deed. En als het dan gaat om de arbeid op dankdag, dan zouden we daar nog een tweede vraag aan toe kunnen voegen: waar hebben wij in de achterliggende tijd voor gewerkt? En nogmaals wil ik benadrukken dat het een zegen is als we werken mogen en dat dat nog kan. Het is zo'n rijkdom dat die zorgende God ook mensen loon wil geven, van een werkgever aan zijn werknemer, en dat er elke maand geld binnen mag komen. Ook dat lijkt soms zo gewoon. Maar het is een wonder als er elke maand weer geld binnenkomt, dat je je eten kunt kopen, dat je je kleding kunt kopen, dat je je vaste lasten kunt betalen. En daarom mogen we werken voor loon. Jazeker. Maar als het nou nergens anders om te doen is dan alleen voor geld, en zoveel mogelijk geld? Dat je winst wilt hebben, winst en winst en nog eens winst?

En begrijp me goed, natuurlijk mag het je om winst te doen zijn. En ook dat is een zegen des Heeren, als je eerlijk en getrouw je werk mag doen en je mag daar winst hebben. Je mag er wat aan overhouden bij alle kosten die je elke maand hebt. Maar als het nou een mensenkind alleen maar te doen is om rijker en rijker en rijker te worden, ja, dan ben je niet ver van Zacheüs af. Zacheüs, die samen met alle andere tollenaars in de tijd van de Bijbel werd gezien als een financiële egoïst. Wat doen we met onze overvloed, als we die mogen hebben? Wat doen wij met dat extra wat we over mogen houden? Nog een keer extra op vakantie? Nog een keer je kledinggarderobe uitbreiden, wat feitelijk helemaal niet nodig is? Maar ja, je wilt toch met de laatste mode meedoen. Waarom zeg ik dat zo scherp? Om ons nu eens bewust te maken: we leven in een tijd van welvaart, maar dat is niet altijd goed voor een mens. Of mag het zo zijn in uw leven, in jouw leven, wat we tegenkomen in zondag 42: *Dat ik trouwelijk arbeide, opdat ik den nooddruftige helpen moge.*

Of zoals het zo prachtig door de kerk van de Reformatie weergegeven is in ons huwelijksformulier: *En nademaal het Gods bevel is, dat de man in het zweet zijns aanschijns brood zal eten, zo zult gij ook getrouwelijk en naarstiglijk in uw Goddelijk beroep arbeiden, opdat gij uw huisgezin met God en met eer moogt onderhouden, en ook daarenboven iets hebt om den nooddruftigen mede te delen.*

O, als het zo mag zijn, dan mogen we ook iets betonen van naastenliefde tot onze arme naaste. Maar bij Zacheüs was dat absoluut niet te vinden, toen hij nog steeds bezig was om als een zondige man rijker en rijker te worden en door bedrog zijn rijkdom te vermeerderen. Want hij lag verloren, totdat Christus kwam en hem riep tot zaligheid.

En daar gebruikte de Heere een wonderlijke leiding voor in zijn leven. Er is een moment aangebroken dat Zacheüs op zoek ging. Hij begon een onverklaarbare zoektocht. En dat brengt ons bij onze tweede gedachte.

2. Zijn onverklaarbare zoektocht

Want weet u wat ik zo opvallend vind? Als wij kennismaken met Zacheüs, die echt verloren lag en die door en door zondig was en in zijn zondige leven voortging, dat toch op een of andere manier de opvoeding die hij in zijn kinderjaren heeft meegekregen vanuit het Woord van God, dat hij die toch niet helemaal is kwijtgeraakt. En dat hij die toch niet geheel vaarwel gezegd heeft. En terwijl hij dat totaal niet in de gaten had en er van die momentjes in zijn leven waren dat er toch iets van vroeger terugkwam, was dat wel iets waar de Heere voor zorgde. Weet je waarom? Nou, dat wist die verloren man ook totaal niet. Maar die man was verkoren tot zaligheid. In zijn leven zullen de beloften van het genadeverbond, die de Heere eeuwen geleden al aan Abraham bekendgemaakt heeft, vervuld worden. Want Zacheüs wordt ons in deze geschiedenis niet alleen getekend als een natuurlijke nakomeling van Abraham, maar hij wordt een geestelijk zaad van de vader van alle gelovigen. En daar wil de Heere soms wonderlijke leidingen in Zijn voorzienigheid, in Zijn aanbiddelijke voorzienigheid, voor gebruiken.

Want wat lezen we nu toch van deze Zacheüs? Vers 3: *En zocht Jezus te zien, wie Hij was.* En het werkwoord ‘zoeken’ dat hier gebruikt wordt, laat ons weten dat hij maar voortdurend bezig was om de Heere Jezus een keer te zien. En dat hij ook van alles probeerde om Hem een keertje te zien. Ja, meer niet dan alleen zien, dat staat er. We moeten er natuurlijk niet meer van maken dan er staat. Ja, hij had veel van Hem gehoord. Dat kan niet anders. Hij moet gehoord hebben van die bijzondere wonderen die deze Man deed. Hij moet gehoord hebben van die bijzondere woorden die Hij sprak. En wat hij het meest bijzonder vond, is: die Man daar uit Nazareth houdt contact met tollenaars. En ongetwijfeld moet Zacheüs daar wel eens van gehoord hebben, dat Hij zelfs tollenaars riep en dat Hij met tollenaars wilde eten. En waar heel veel mensen verachtend op de tollenaars neerkeken en waar ook de Joden op de grond spuwden van verachting, was daar een Jood Die dat niet deed, maar Die vriendelijk was, Die aandacht schonk, juist aan tollenaars.

En hoe meer Zacheüs daarvan hoorde, hoe nieuwsgieriger hij werd. Wat is dat toch voor een Man? Ik zou die Man wel eens willen zien. Hoe zou Die eruitzien? En toen bereikte hem ook nog eens dat gerucht dat die bekende Bartimeüs, die bij hem in de stad Jericho woonde, door de Heere Jezus genezen is en dat de Heere Jezus in de stad Jericho is. En toen moet Zacheüs gedacht hebben: als die wonderlijke Profeet uit Nazareth hier nu is, in onze stad, dan zal ik alles op alles zetten om Hem een keer te zien. En dan zie ik hem zijn tolhuis verlaten. Hij ziet daar op de hoofdweg van Jericho een grote stoet mensen. En daar moet dan de Heere Jezus wel aanwezig zijn.

Maar ach, die grote stoet mensen rondom de Heere Jezus was nou net een belemmering voor Zacheüs om de Heere Jezus te kunnen zien. Want we weten het vanuit de Bijbel: het was een kleine man, klein van lichaamslengte. En zo komt hij als het ware van achter die stoet en heeft hij geprobeerd om aan alle kanten bij de Heere Jezus te komen. Maar het lukt niet. Maar hij geeft het niet op. Er is ergens een innerlijke drang bij Zacheüs: ik moet Hem zien. En als hij het dan van de achterkant niet kan bereiken of van de zijkanten, loopt hij als het ware voorbij de stoet en komt hij aan de voorkant terecht. En hij tuurt de weg af, want hij weet: langs deze weg zal Jezus Zijn weg vervolgen. En ja, dan ziet hij die wilde

vijgenboom. Hij heeft een plan al klaar. We kennen natuurlijk de geschiedenis. Hij snelt erheen, klimt in de boom en gaat daar beschut zitten achter de laaghangende takken en bladeren. En nu weet hij het: als hij daar zit, dan zal hij wachten en dan komt de Heere Jezus voorbij. En dan kan hij Hem vanuit de hoogte zien.

Wat is dat nou bij die man geweest? Zou je dat ook willen weten? Nee, je moet natuurlijk niet meer in de tekst gaan leggen dan erin zit. Ontmoeten wij hier nu in vers 3 een ontdekte zondaar, die met zijn schuldvraag loopt, die heilbegerig is geworden om de Heere Jezus als Zaligmaker, als Borg en Middelaar te leren kennen? Is hier iemand die zoekt vanuit de wedergeboorte, als een vrucht van de wedergeboorte? Nee. Hier is een mens die nog steeds verloren ligt, maar het niet beseft. Hoe ik dat weet? Nou, er is geen Godsontmoeting geweest. Hij heeft al wat gehoord over Jezus, maar hij weet helemaal niet wat het is dat het Woord van God persoonlijk tot hem sprak en kracht deed.

Want moet u zich nou eens voorstellen, daar zit die Zacheüs, jongens en meisjes, daar in die boom. En hij ziet die stoet aankomen. Hij houdt zijn adem in en hij kijkt en hij kijkt. En stel nou eens dat de Heere Jezus voorbij was gelopen, zo naar huis. En dan? Nou ja, dan kon Zacheüs die boom weer uit. En dan kon hij weer naar zijn tolhuis gaan en dan kon hij zeggen: ik heb Hem gezien. Maar meer niet. En bleef hij met het zien verloren. Dan heeft hij wel iets van die wonderlijke Profeet uit Nazareth gezien, maar meer niet.

Ja maar, was het bij die man dan echt alleen maar een beetje nieuwsgierigheid? Dat hij het ging proberen, zo van: nou, ik ga kijken of ik Hem kan zien. En als ik Hem dan zie, dat zou bijzonder zijn, maar als ik Hem niet zie, ja, nou, dan ga ik maar weer naar huis en dan zij dat zo. Een wat oppervlakkige nieuwsgierigheid? Nee, dat is het ook niet. Want juist dat woordje ‘zien’ laat ons wel weten dat hij alles op alles zette om Hem toch te zien. En we hebben het wel gemerkt: als hij dan door de scharen niet kan doordringen, probeert hij toch een mogelijkheid te vinden om Hem te zien. En het is natuurlijk nogal wat als je als rijke tollenaar in een boom gaat klimmen. O, als de mensen dat toch zouden zien! Wat zouden ze van die man zeggen?

Maar er was iets. Hij voelde zich op een of andere manier aangetrokken tot die wonderlijke Profeet uit Nazareth, Die voor hem niet meer was dan een Profeet, wel van God gezonden. Maar hij zag in Hem niet de Zaligmaker Jezus, Die Zijn volk zal zalig maken van hun zonden. En toch ging er een onverklaarbare aantrekkingskracht uit van datgene wat Zacheüs van deze Jezus hoorde.

Maar het is wel een geheiligde nieuwsgierigheid die de Heere wilde gebruiken om dat moment in het leven van Zacheüs te werken dat hij krachtdadig werd geroepen tot zaligheid. Je zou dat het voorbereidende werk kunnen noemen, wat wel te onderscheiden is van de toeleidende weg tot Christus. De toeleidende weg tot Christus, daar wordt mee bedoeld: als een ontdekte zondaar gaat leren vluchten tot Christus, waar de Heilige Geest plaats gaat maken voor Christus, zodat een zondaar verstaat waarom hij Christus nodig heeft tot zaligheid.

Maar als ik vanavond de uitdrukking ‘voorbereidend werk’ gebruik, dan bedoel ik daar soms die wonderlijke wegen mee die de Heere met een mensenkind gaat om hem tot bekering en de zaligheid te leiden. En dat kan heel verschillend zijn. En misschien kom ik nu wel een beetje bij je hart.

Er zijn er die weten dat ze bijvoorbeeld in hun kinderjaren indrukken kregen van dood en eeuwigheid. Weet je het nog? Toen je ’s nachts niet slapen kon? Toen je bang werd voor de dood, bang om naar de hel te gaan? Want ja, dat had je gehoord in de kerk. En dat je je moeder riep of je vader riep en dat je maar niet kon slapen, bang voor de zonde, voor het toekomende oordeel.

Nee, dat heeft niet iedereen. Soms kan de Heere ook op een andere manier iets voor gaan bereiden. Dat je niet zozeer die angsten kent, maar dat er een soort belangstelling komt voor het Woord van God. En dat er een aantrekkingskracht komt naar de Heere en dat je jaloers wordt op een kind des Heeren. Het is net alsof er op een heel andere manier een voorbereidende weg gaat.

Maar we moeten eerlijk zijn: of dat nou een angstige, schokkende voorbereiding is of een heel liefdelijke, het kan overgaan. Want het is nog niet de bekering. Daar is meer voor nodig. Daar is dat krachtige werk van de Heilige Geest voor nodig, door het Woord. Dat dat Woord zo krachtig gaat spreken, zomaar onder de prediking of als je het Woord van God leest, dat je daardoor van dood levend gemaakt wordt.

En Zacheüs kreeg zo'n krachtdadige roeping. En we lezen het in vers 5: *En als Jezus aan die plaats kwam, opwaarts ziende, zag Hij hem, en zeide tot hem: Zacheüs, haast u, en kom af; want Ik moet heden in uw huis blijven.* Vanaf nu. O gemeente, wat een wonder. Nou gaat de Heere Jezus naar die zondaar toe. Nou gaat de Heere Jezus naar die verloren zondaar toe. En het staat er zo kostelijk: Jezus zag hem. Jezus zag Zacheüs. En wat zag de Heere Jezus toen? Ja inderdaad, Hij zag een verloren zondaar. Maar Jezus zag meer. Het is een verloren zondaar voor wie de tijd aangebroken is dat hij zalig zal worden. Hier kijkt Jezus in liefde tot een zondaar die Hij van eeuwigheid van Zijn Vader gekregen heeft. Hier kijkt Jezus met ogen die branden van liefde en ontferming op een zondaar voor wie de tijd van het welbehagen is aangebroken. Hier kijkt Jezus vanuit de vrederaad naar Zacheüs. En Zijn hart is met innerlijke ontferming bewogen. En met zondaarsliefde spreekt Hij het uit: *Zacheüs, haast u, en kom af; want Ik moet heden in uw huis blijven.*

Ja, als Hij daar zo staat onderaan die boom, in de laagte, en Hij kijkt op naar die boom waar Zacheüs zit, dan is het alsof Hij weet: Ik sta hier wel onderaan die boom, maar Ik ben op weg om in de allerdiepste laagte af te dalen, namelijk aan het kruis van Golgotha. Want na Jericho gaat Hij naar Jeruzalem om overgeleverd te worden, om bespot te worden, om smadelijk behandeld te worden, om bespogen te worden, om gegeseld te worden, om gedood te worden.

Hij moet de laagte in om een mens die zo hoog staat met zichzelf zalig te maken. En daarom stopte de Heere Jezus bij die boom en met een hart vol liefde sprak Hij: *Zacheüs, haast u, en kom af; want Ik moet heden in uw huis blijven.* Hier werd een verloren zondaar gebracht op de weg ter zaligheid.

Laten we daar eens van zingen, de Lofzang van Zacharias, het vierde vers:

Dus wordt des HEEREN volk geleid,
Door 't licht, dat nu ontstoken is,
Tot kennis van de zaligheid.

3. Zijn zalige dankbaarheid

Onze laatste gedachte was een zalige dankbaarheid. Daar staat de Heere Jezus en Hij kijkt op en Hij roept deze zondaar tot de zaligheid. Hij wil vanaf dat moment in het huis van Zacheüs blijven. Dat huis waar zoveel zonden zijn bedreven, dat huis waar een openstaande schuld ligt, daar wilde de Heere komen. Daar wil Hij blijven.

Kijk, en daar lag nu het begin van het geestelijke leven van Zacheüs, toen Christus hem krachtig riep. En daar komt het nou op aan in ons leven, gemeente: op een Godsontmoeting. En dan moet je niet denken dat het iets heel bijzonders is, door een visioen of zo, maar heel eenvoudig door het Woord. Dat het Woord zo krachtig gaat spreken dat het anders gaat worden dan voorheen. En dat het met geloof gepaard gaat: het Woord dat nu tot mij gesproken wordt, dat is het Woord van de Heere Zelf.

En Hij heeft het tegen mij. En dat Woord dat de Heere tot mij spreekt, dat wordt werkelijkheid. Je gaat ervaren dat het waar is wat de Heere tot je spreekt.

En daarom zou ik een vraag willen stellen: ken je dat spreken van de Heere door Zijn Woord in je leven? Eerst was het zo anders. Je zocht het wel, je kwam trouw naar de kerk, maar je wist eigenlijk toch niet wat je zocht. En je hoorde in de preek wel van geestelijk leven, maar eigenlijk wist je zelf helemaal niet wat het was. Je wist wel dat het aankomt op het ware geloof en de beleving van datgene wat de Heere spreekt in Zijn Woord, maar zelf kende je het niet. Totdat het op dat onvergetelijke moment zo anders werd. Het Woord ging niet over je heen, het ging niet langs je heen, maar het ging je ziel in. Er gebeurde wat. Verklaren kon je het niet, maar één ding was duidelijk: de Heere sprak. Hij sprak persoonlijk tot mij. En wat Hij zei, dat paste precies bij de toestand van mijn hart. Ja, dan gebeurt er wat, gemeente, al kun je er nog geen woorden aan geven. Zo verging het Zacheüs ook. En hij haastte zich en hij kwam af en hij ontving de Heere Jezus met blijdschap.

En waar liep dat nou op uit in het leven van Zacheüs? Ja, op die onverwachte dankdag. En dat kunnen we op twee manieren bezien. In de eerste plaats ontving hij Jezus met blijdschap, vers 6. En het tweede is zijn oprechte belijdenis, vers 8: *Zie, de helft van mijn goederen, Heere, geef ik den armen; en indien ik iemand iets door bedrog ontvreemd heb, dat geef ik vierdubbel weder.*

Dus Zacheüs komt af van die boom en hij loopt naar zijn tolhuis en hij ontvangt de Heere Jezus met blijdschap. En nou niet de verkeerde kant op gaan, gemeente. Luister naar het Woord van God. Niet dingen erin gaan leggen die je er misschien zo graag in wilt zien of waar je misschien een bepaalde mening over hebt.

Maar wat is die blijdschap? Is dit de geestelijke blijdschap die een kind van God ervaart als hij dat grote wonder mag beleven om als een uitgeklede, uitgewerkte zondaar tot Christus gedreven te worden? Om Hem door het geloof te leren kennen als een schuldovernemende Borg, Die de schuld wilde betalen aan het kruis van Golgotha en Zijn bloed wilde storten om een zondaar zalig te maken? Gaat het om die blijdschap hier? Nee. Want op het moment dat Zacheüs krachtdadig geroepen werd, kende hij heel zijn zonde nog niet. En kende hij ook heel zijn schuld nog niet. En iemand die zijn zonde en schuld niet kent, heeft geen behoefte aan een Borg en een Middelaar Die de schuld voor je betaalt.

Maar wat is die blijdschap dan wel? Nou, we moeten wel beseffen dat de Heere Jezus, die Profeet uit Nazareth, tot op dit moment niet meer voor Zacheüs was dan dat. En nu stopt deze bijzondere Profeet en nu spreekt Hij krachtdadige woorden. En die woorden doen wel wat bij Zacheüs. En hij is verwonderd dat deze bijzondere Man ook aandacht schenkt aan Zacheüs, terwijl alle mensen dat niet deden. Ja, hij is verblijd dat de Heere zulke bijzondere woorden tegen hem spreekt: Zacheüs, kom af, Ik moet in uw huis blijven. Ik wil nooit meer bij je weggaan, Zacheüs. Dat was een verrassing voor Zacheüs. Dat was een wonder en hij raakte er helemaal verblijd door.

En zo kan dat in het geestelijke leven ook wel eens zijn, als de Heere op een stille, lieflijke wijze werkt in een zondaar. Dat is een van Zijn manieren. En je wordt zo getrokken onder dat Woord. En door die geheiligde belangstelling die er gekomen is, ga je vlijtig de Heere zoeken. O ja, je zou wel eens willen weten wat dat is: geestelijk leven, spreken van de Heere tot je hart. En terwijl je er totaal niet op gerekend had, zit je onder de prediking van het Woord in Gods huis. En opeens is daar dat spreken van de Heere, zo heel persoonlijk tot je ziel. En je raakt er verwonderd over. Je raakt er een soort verblijd over: dit heb ik als zodanig nog nooit eerder meegemaakt. Ik heb wel eens gehoord van anderen dat de Heere tot hen sprak. Zelf kende ik het niet. En nu ben ik onder de prediking en nu spreekt de Heere persoonlijk tot mij. Dan heb je niet meer in de gaten wie er om je heen zitten. Je bent zo verwonderd: Hij spreekt tot mij.

En je raakt er verblijd over, verwonderd over. En dat is echt een van de manieren, de Bijbel laat het ons zien, hoe de Heere een mensenkind tot bekering leidt. Maar nu kom ik wel bij een belangrijke vraag. Want soms wordt deze geschiedenis wel eens misbruikt.

Wat bedoel ik? Nou, alsof deze geschiedenis, dit wonder, ruimte geeft voor mensen die Jezus leren kennen als Zaligmaker van zondaren buiten de kennis van zonden om, buiten de functie van de wet om. Maar dat mag je niet doen met deze geschiedenis, want dan lees je niet goed. En dan kom ik bij een belangrijke vraag: welke plaats heeft nu de wet in het leven van Zacheüs gehad?

Ja, dat weten we eigenlijk niet. Althans, we kunnen dat niet letterlijk uit deze geschiedenis ophalen. Als de Heere Jezus zegt: *Ik moet heden in uw huis blijven*, en Zacheüs neemt de Heere Jezus mee naar huis met blijdschap, ja, dan horen we nog wel wat er buiten gezegd wordt door die farizeeën, die schriftgeleerden. Maar dan komen we in het huis van Zacheüs en dan horen we hem gelijk die belijdenis uitspreken van vers 8.

Maar als je heel goed naar die belijdenis luistert die hij in vers 8 uitspreekt, dan kom je er wel achter dat de Heere toch wel in zijn huis wat tegen hem gezegd heeft. De Heere had gezegd: Ik moet in je huis blijven. Dus de Heere ging niet voorbij, maar Hij is daar een poosje gebleven. En zal de Heere dan niets gezegd hebben? Natuurlijk niet.

Hij komt daar binnen als de hoogste Profeet en Leraar. Reken maar dat de Heere Jezus tot Zacheüs gesproken heeft. Zacheüs, ja, die zondige man, hè, die afperser, die rover, die dief. En wat heeft de Heere Jezus tegen hem gezegd? Nou, we kunnen het opmaken uit zijn belijdenis.

Hij zegt: Heere, al die mensen waar ik het geld door bedrog ontvreemd heb, zal ik viervoudig wedergeven. Waarom zegt hij dat? Waarom zegt deze sycofant dat, deze tollenaar? Hij gebruikt een woord waarmee hij duidelijk maakt: ik heb de grootste zonde tegen het achtste gebod gedaan.

Hoe is hij daarachter gekomen? Ja, door de Heere Jezus toch? *Waaruit kent gij uw ellende? Uit de wet Gods.* En *dat leert ons Christus in een hoofdsom*. Reken maar dat de Heere het tegen hem gezegd heeft: Zacheüs, Ik heb je hele leven gezien en Ik heb gezien hoe zondig je bent.

En weet je wat er toen met Zacheüs gebeurd is? Toen is hij neergeknield aan de voeten van de Heere Jezus. Hoe ik dat weet? Nou, er staat in vers 8: hij stond op. In de grondtekst staat een woord dat betekent: nadat hij opgestaan is, zei hij. Dus hij is aan de voeten van de Heere Jezus neergekomen als een ootmoedige zondaar. Ik geloof het van harte.

En toen is hij opgestaan en heeft hij heel oprecht beleden: *Zie, de helft van mijn goederen, Heere, geef ik den armen; en indien ik iemand iets door bedrog ontvreemd heb, dat geef ik vierdubbel weder.* En weet je wat dan openbaar komt? Dat hij heel goed wist wat er in de wet van Mozes stond. Ongetwijfeld heeft de Heere hem daarmee bekendgemaakt. En hij wist het: als ik de grootste zonde tegen het achtste gebod doe, door bedrog het goed van mijn naaste ontvreemden, dan ben ik verplicht om het vierdubbel terug te geven. Dat is naar binnen geslagen, gemeente. En daarom durf ik te zeggen, al werd hij op een liefdelijke wijze tot bekering gebracht, dat ook Zacheüs op een liefdelijke wijze, ja zeker, aan zijn zonde werd ontdekt.

Er is trouwens nog iets in deze geschiedenis wat daar aanleiding toe geeft. Het heeft de Heilige Geest goed gedacht om ook de woorden van die farizeeën en de schriftgeleerden in deze geschiedenis een plekje te geven. En wat zeggen ze dan, heel smalend en spottend? *Hij is tot een zondigen man ingegaan, om te herbergen.*

En onze kanttekenaren verwijzen bij het woordje ‘Ik moet in uw huis blijven’ juist naar dat woordje ‘herbergen’. Weet je wat dat betekent vanuit het Grieks? Ontbinden. En ik zal u uitleggen wat het verband is tussen herbergen en ontbinden. Dat roept het beeld op van iets uit die dagen van Zacheüs.

Als dan een reiziger met lastdieren bij een herberg kwam om te overnachten, dan werden die dieren aan de herbergier gegeven en werden alle lasten die erop lagen van dat beest afgenomen. En dan kon het de nacht in de stal doorbrengen. Dus als er staat dat Jezus bij een zondige man is binnengekomen om te herbergen, dan laat de Heilige Geest daarmee wel zien wat er feitelijk gebeurde in het huis van Zacheüs.

De Heere Jezus is bij een grote zondaar binnengekomen om hem te ontbinden. Om hem te verlossen van zijn last. Om hem te verlossen van zijn zondenlast. Om die zondenlast van Zacheüs weg te nemen en op Zijn eigen schouders te leggen, om die straks weg te dragen aan het kruis van Golgotha.

En dat is gebeurd in het huis van Zacheüs. Daar is een wonder gebeurd. De Zoon des mensen is gekomen om te zoeken en zalig te maken wat verloren lag. Zacheüs werd verlost van het grootste kwaad en gebracht tot het hoogste goed door Jezus, Die op weg was om te lijden en te sterven.

Hij heeft Zacheüs ontbonden en liet Zichzelf binden in de hof van Gethsémané, om daar de zaligheid ook op het kruis voor Zacheüs te verwerven. En dan moest Zacheüs nog heel veel leren. Natuurlijk, maar het begin was er. En dat begin was voldoende om zijn hart te vervullen met dankbaarheid.

En dan zegt hij het: de helft van mijn goederen, Heere, geef ik de armen. En al die mensen waar ik door bedrog ontvreemd heb, geef ik vierdubbel weder. Het is alsof ik hem hoor zeggen:

U al mijn liefde waardig schatten,
Wijl Gij mijn rechterhand woudt vatten.

Wat heb je dan een gezegende dankdag. Mag je het kennen? Is de Heere met Zijn zaligheid gekomen, met Zijn zaligmakende genade gekomen in de achterliggende tijd? Is die ene Naam onder de hemel gegeven tot zaligheid, weet je het nog van zondagmiddag, ook persoonlijk aan u en jou geschonken door de Heere? De Naam Jezus, *want Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden.*

Zacheüs heeft het gekregen. En toen hij dit ontving, brak die onverwachte dankdag aan en kon hij het gaan zingen:

De HEER’ is mij tot hulp en sterkte;
Hij is mijn lied, mijn psalmgezang;
Hij was het, Die mijn heil bewerkte;
Dies loof ik Hem mijn leven lang.

Amen.